

**Sanitært og kommunalt avløpsvann
Retningslinjer til Fylkesmannen**

Utgave 1

TA-2237/2007

ISBN 978-82-7655-300-0

1. Innledning

Retningslinjene er SFTs føringer for Fylkesmannens arbeid på avløpsområdet og erstatter TA-1820: Krav til kommunale avløpsanlegg 2001-2005 : Retningslinjer til fylkesmannen. Retningslinjene omhandler saksbehandling av avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 og informasjon/veiledning til kommunene.

Retningslinjene skal:

- bidra til at forurensningsforskriften kapittel 14 om utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser etterkommes.
- bidra til at utslippstillatelser gis i tråd med andre relevante statlige bestemmelser og retningslinjer.

SFT regner med en periode med økt innsats for Fylkesmannen på avløpsområdet inntil krav i forurensningsforskriften kapittel 14 er gjennomført i 2009. Overordnede prioriteringer vil fremkomme av embetsoppdraget, mens avklaringer og utfyllende informasjon om embetsoppdrag vil bli lagt ut på www.fm-nett.no. I tillegg vil SFT legge generell informasjon om avløpsregelverket ut på www.sft.no.

2. Forurensningsforskriften kapittel 11, 12, 13, og 16 samt § 15A-4

Fylkesmannen skal veilede kommunene og besvare spørsmål til forurensningsforskriften kapittel 11, 12, 13 og 16, samt § 15A-4.

Fylkesmannen skal ivareta statlige forurensningsmyndigheters behov for avløpsdata og kontakte kommuner med høye avvik i KOSTRA-rapporteringen.

Fylkesmannen skal ha oversikt over kommunens unntak fra rensekrav i kapittel 13.

Fylkesmannen bør følge opp tettbebyggelser som er delt opp i medhold av § 11-3 bokstav k.

Fylkesmannen bør benytte ulike virkemidler for å bidra til at avløpsområdet ivaretas av kommunens forskjellige fora.

Fylkesmannen bør oppfordre kommunene til å samarbeide. Samarbeid kan føre til mer helhetlig innsats og kan også være ressursbesparende og kompetansebyggende. Samarbeidet kan for eksempel gjelde overvåking av felles vannforekomst og tilsynsarbeid.

3. Forurensningsforskriften kapittel 14

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for utslipp omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 om utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser. Kapittel 14 inneholder bestemmelser som:

- ivaretar krav i EUs avløpsdirektiv,
- opprettholder oppnådde reduksjoner av næringssalt tilførsler/utslipp på strekningen Svenskegrensen-Lindesnes, jf. målsetting i Nordsjøavtalen, og
- ivaretar statlige forurensningsmyndigheters behov for avløpsdata.

Forurensningsforskriften ivaretar nasjonale og internasjonale forpliktelser. Det er likevel fortsatt opp til Fylkesmannen som forurensningsmyndighet å vurdere nødvendige tilleggskrav ut i fra lokale forhold.

3.1. Helhetlig ansvar

Fylkesmannens saksbehandling av saker etter forurensningsforskriften kapittel 14 om utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, skal være i samsvar med ordinær konsesjonsbehandling i medhold av forurensningsloven §§ 11 og 16.

Fylkesmannens handlingsrom er begrenset slik at utslippstillatelsen må ivareta alle standardkrav i forurensningsforskriften kapittel 14, jf. § 14-4 andre ledd. Det vil si at Fylkesmannen bare har anledning til å lempe på standardkrav i forurensningsforskriften kapittel 14, dersom bestemmelsen har unntaksadgang. Fylkesmannen har for eksempel ikke anledning til å utsette gjennomføringsfristene i kapittel 14.

Når Fylkesmannen gir tillatelse i henhold til forurensningsloven § 11, må alle relevante forhold ivaretas. Dette inkluderer også forhold som ikke er omfattet av bestemmelsene i kapittel 14. Det vil si at Fylkesmannen må vurdere behovet for andre og/eller strengere krav enn de som fremgår av forurensningsforskriften kapittel 14. Fylkesmannen skal blant annet vurdere lokale forhold og vilkår knyttet til:

- utslipp av overvann,
- funksjonelt avløpsnett,
- utslippssted,
- sjenerende lukt, og
- utvidet kartlegging av miljøgifter i inn- og utløpsvann.

I de tilfeller Fylkesmannen fastsetter krav om rapportering av avløpsdata utover KOSTRA, skal Fylkesmannen synliggjøre behovet for og bruken av datamaterialet.

Fylkesmannen skal i tillegg sørge for samordning med annet regelverk og retningslinjer, herunder spesielt plan- og bygningsloven og kommunehelsetjenesteloven. I fremtiden vil også bestemmelser som følger av forskrift om rammer for vannforvaltningen av 15.12.2006 få innvirkning på Fylkesmannens avløpsarbeid.

3.2. Oppfølging av den ansvarlige

Fylkesmannen er tilsynsmyndighet for avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 og fører tilsyn med kapitlet og vedtak truffet i medhold av kapitlet.

Fylkesmannen skal, gjennom råd, veiledning og tilsyn, bidra til at den ansvarlige for avløpsanlegget gjennomfører krav i forurensningsforskriften kapittel 14 innen fastsatte tidsfrister.

Forurensningsforskriften kapittel 14 har flere områder som krever spesiell oppfølging fra Fylkesmannen:

Avløpsanleggets størrelse i personekvivalenter (pe)

Fylkesmannen må forsikre seg om at pe-størrelse for avløpsanleggene er beregnet i henhold til NS-9426. Fylkesmannen kan blant annet kvalitetssikre oppgitt pe-størrelse ved å sammenligne pe-størrelsen med rapportert pe-størrelse i henhold til forurensningsforskriften §§ 14-11 og 14-12.

Fylkesmannen avgjør avløpsanleggets størrelse i pe i tvilstilfeller.

Tettbebyggelse

Fylkesmannen skal føre årlig tilsyn med at SSBs tettbebyggelseskart for kapittel 14 inneholder alle tettbebyggelser over 10 000 pe (sjø) og 2 000 pe (ferskvann, elvemunning). Fylkesmannen må være spesielt oppmerksom på bidrag fra urensede utslipp, industri og hytteområder.

Fylkesmannen bør i tillegg ha oversikt over hvilke tettbebyggelser i forurensningsforskriften kapittel 13 som ligger på grensen til å bli overført til kapittel 14.

Utslippstillatelser

Fylkesmannen skal ha oversikt over hvilke krav i utslippstillatelsene som endres som følge av forurensningsforskriften § 14-17. Fylkesmannen må sørge for at krav i kapittel 14 blir integrert i utslippstillatelsen til avløpsanleggene. SFT anbefaler at FM tar inn bestemmelsene i sin helhet slik at den ansvarlige har alle sine krav samlet på et sted.

Vesentlig endring

Fylkesmannen skal føre tilsyn med alle avløpsanlegg uten sekundærrensing som ligger an til å få krav om sekundærrensing på grunn av vesentlig endring, jf. forurensningsforskriften §§ 14-7 andre ledd og 14-8 første ledd.

Fylkesmannen skal vurdere vesentlig endring for avløpsanlegg som har gjennomgått gradvis endring siden 2003. Vedtaket skal gjøres innenfor rammene av forurensningsloven § 18.

Unntak fra sekundærrensekravet

Unntak fra sekundærrensekravet skal bare gjøres på grunnlag av grundige resipientundersøkelser i samsvar med siste versjon av TA-1890/2002 Resipientundersøkelser i fjorder og kystfarvann. Dersom Fylkesmannen er i tvil om tolkning av regelverket eller resipientveilederen, bør SFT kontaktes for eventuelle avklaringer.

Tettbebyggelser under 150 000 pe

Fylkesmannens vedtak om unntak fra sekundærrensekravet og kopi av undersøkelsesrapporten skal sendes umiddelbart til SFT. SFT videregir vedtaket til EFTAs overvåkingsorgan via MD. Det betyr at Fylkesmannen må oversende vedtak, begrunnelse og oppsummeringsrapport på engelsk.

Saksdokumentene skal oversendes både elektronisk og i papirformat. Det skal oversendes minst fem eksemplarer i papirformat.

Tettbebyggelser over 150 000 pe

Det er ESA som saksbehandler unntakssøknaden. Søknad om unntak skal sendes direkte til SFT. Søknaden må være på engelsk og i tillegg bør hele undersøkelsesrapporten være på engelsk. SFT vil i samråd med Fylkesmannen gi innspill til utformingen av endelig unntakssøknad. SFT videregir endelig unntakssøknad til MD for oversendelse til ESA.

Saksdokumentene skal oversendes både elektronisk og i papirformat. Det skal oversendes minst fem eksemplarer i papirformat.

Kartlegging av miljøgifter

Fylkesmannen bør være pådriver for at den ansvarlige for avløpsanlegg sporer opp kilden til høye verdier av tungmetaller og organiske miljøgifter i kommunalt avløpsvann.

Annullering av prøver

Fylkesmannen fører tilsyn med annullering av prøver på grunn av uvanlige forhold, jf. forurensningsforskriften 14-13 fjerde ledd.

Avvikshåndtering

Fylkesmannen skal følge opp avvik, herunder gjøre bruk av tvangsmulkt dersom dette er nødvendig for at krav overholdes.

Resipientovervåking

Overvåkingen jf. forurensningsforskriften § 14-9, skal gjennomføres hvert fjerde år, og første gang i 2007. Fylkesmannen bør derfor vurdere potensialet for samarbeid på tvers av fylkesgrenser. Fylkesmannen skal i tillegg oppfordre kommunene til å gjennomføre en samordnet overvåking.

Overvåkingen skal gjennomføres i samsvar med siste versjon av TA-1890/2002 Resipientundersøkelser i fjorder og kystfarvann. Det er viktig at det brukes faste overvåkingsstasjoner.

Overvåkingsdata skal så raskt som mulig rapporteres i SESAM. DN, SFT og FM samarbeider om et fremtidig lagringssystem og IT-verktøy for biologiske og kjemiske overvåkingsdata. Overvåkingsdata i SESAM vil etter hvert bli overført til det nye lagringssystemet.

Overvåkingsdataene vil bli brukt for å avgjøre om områdeinndelingen, jf. forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 1 pkt. 1.2, må endres.

Statens forurensningstilsyn (SFT)

Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo

Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00

Telefaks: 22 67 67 06

E-post: postmottak@sft.no

Internett: www.sft.no

Utførende institusjon	Kontaktperson SFT Ingunn Lindeman	ISBN-nummer 978-82-7655-300-0
-----------------------	--------------------------------------	----------------------------------

	Avdeling i SFT miljøoppfølgingsavdelingen	TA-nummer TA-2237
--	--	----------------------

Oppdragstakers prosjektansvarlig	År 2007	Sidetall 5	SFTs kontraktnummer
----------------------------------	------------	---------------	---------------------

Utgiver Statens forurensningstilsyn	Prosjektet er finansiert av Statens forurensningstilsyn
--	--

Forfatter Ingunn Lindeman
Tittel - norsk og engelsk Utslipp av sanitært og kommunalt avløpsvann. Retningslinjer til Fylkesmannen. Discharge of domestic and urban waste water. Instructions to county governors.
Sammendrag – summary Retningslinjene er SFTs føringer for Fylkesmannens arbeid på avløpsområdet i henhold til reglene om avløp i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) av 1.6.2004. Retningslinjene inkluderer saksbehandling av avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 og informasjon/veiledning til kommunene. The instructions are SFTs directions for county governors on Norwegian domestic and urban waste water regulations in “forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)” of 1.6.2004.

4 emneord Fylkesmannen Retningslinje Avløpsanlegg Saksbehandling	4 subject words County governor Instructions Waste water treatment plant Administrative procedures
--	--